

Створена Вашою невтомною працею система навчальної, наукової, методичної роботи Кам'янець-Подільського національного університету славетного імені Івана Огієнка вивисше й підносить на нові, досі незвідані височини, сучасну вищу освіту як в Україні, так і в багатьох інших країнах, які беруть досягнуті Вами результати собі за взірць!

Хай щастить Вам, високоповажний натхненнику й оруднику нинішнього величного дійства розвою високої освіти й науки в нашій країні, хай несе радість і натхнення ця нелегка, але вкрай потрібна українському суспільству й українській державі Ваша подвижницька освітня праця!

Бажаємо Вам нових величних успіхів, продуктивної наукової праці, втілення Ваших талановитих задумів, міцного здоров'я, снаги, натхнення і нових звершень!

З повагою, заступник директора з науково-експериментальної та організаційної роботи Інституту психології імені Г. С. Костюка Національної АПН України, член Первинного Осередку Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка в Інституті психології імені Г. С. Костюка Національної АПН України С. І. Болтівець

Отримано: 28.11.2011 р.

Євгенія Сохацька

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

З КОГОРТИ ОГІЄНКОЗНАВЦІВ до 75-річного ювілею Василя Лизанчука

Моє перше знайомство з Василем Лизанчуком сягає далеких 70-х років минулого століття, коли ми обоє були слухачами курсів при аспірантурі Івано-Франківського медінституту по складанню кандидатського мінімуму з філософії.

Він тоді був працівником Івано-Франківського радіомовлення, а я – на випадковій роботі після переїзду в Івано-Франківськ з Тернопільщини, де вчителювала. Кандидатський мінімум ми успішно склали. Відтоді наші шляхи розійшлися. Згодом була випадкова зустріч у 80-ті у Києві на вул. Грушевського біля секції суспільних наук НАН України. Я тоді вже працювала в Кам'янець-Подільському педінституті. Він після більш як десятирічної перерви мене, на жаль, не впізнав. Зате впізнала його я, згадала про наші перші потуги до наукових вершин.

Забути його було неможливо. Пригадую, коли він з'являвся (правда, зрідка) на чергових семінарах з філософії, біля нього завжди збиралася компанія. Він жартував, розповідав цікавинки. Його приємна посмішка, імпульсивний вигляд приваблювали і виділяли з-поміж гурту.

І от повстала Незалежна Україна. Тепер Василь Лизанчук уже відомий науковець, доктор філологічних наук, завідувач кафедри радіомовлення і телебачення Львівського державного університету імені Івана Франка. З-під його пера виходять солідні монографії, однією з наскрізних проблем яких є відродження і розвиток рідної мови, культури, духовності, розбудови Української держави. Ця проблема тісно переплітається у науковця з проблемою осмислення московської лиходійності довготривалої асиміляції українців, а також осмислення нинішніх методів і форм російщення. З-поміж його монографії

виділяються науковою глибиною, професійним підходом і емоційною пристрастю монографії «Кайдани ще кують» (2004 р.), «Завжди пам'ятай: Ти – Українець!» (2004 р.), «Творімо разом Україну» (2009 р.). Вірним собі залишається Василь Лизанчук у найновішій праці (у співавторстві з Миколою Рожицом) «Історія російщення українців» (2011 р.).

Привабливою рисою праці ученого є оптимістична тональність. Приділяючи велику увагу важким умовам розвитку української мови у минулому (та й у сучасному), автор накреслює шляхи подолання наслідків колишньої і сучасної агресивної антиукраїнської політики, зосереджує увагу на проблемах формування державницького мислення, національної свідомості, патріотизму, духовності, громадянської гідності, самоповаги, утвердження української України.

Таким же глибоким дослідником української мови, великим популяризатором і її захисником був Іван Огієнко (1882–1972 рр.). Тому, як на мене, висунення у 2000 році Василя Лизанчука на здобуття Всеукраїнської премії Івана Огієнка було справедливим і заслуженим. У своєму відгуку про претендента, надісланому у Комітет у справах присуджень названої премії, я писала, що його книги «виконують важливу роль у навчально-виховному процесі філологічних факультетів ВНЗ, мають високий виховний заряд, виховують у молоді глибокі патріотичні почуття та почуття громадського обов'язку, активної позиції у відродженні рідної мови, культури, духовності, утвердженні Української Держави [...] Відомою в Україні є його наукова публіцистична діяльність, велика пропагандистська робота щодо визначення державного статусу української мови».

Треба відзначити, що за кандидатуру Василя Лизанчука у Комітеті було проголошено одностайно. Згодом згідно квоти Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка (членом якого він став) науковець працюватиме у Комітеті, будучи його членом. Працюючи у Комітеті, учений палко підтримуватиме тих претендентів, які реально працюють на українській ниві, мають вагомі здобутки.

Так розпочався другий етап нашого знайомства, який триває донині. У подячному листі на мою адресу після вручення йому премії (премію вручають 29 березня, у день кончини Івана Огієнка, у Брусиліві, містечку, де народився Великий Українець) він писав: «Безмежно вдячний Вам за Ваше вболівання, щоби я став Лауреатом премії імені Івана Огієнка. Це дуже зобов'язує лауреатство, високе визнання моєї скромної праці. Буду й надалі працювати так, щоб Вам не було соромно за мене».

У Брусиліві побачив, хоч побіжно, і порозмовляв з цікавими людьми, патріотами України. Нам треба все робити, щоб утверджувалася українська Україна» (31.03.2001 р.).

Свої огієнківської «клятви» він твердо дотримується. У зніщійованих Товариством виданнях наукових збірників «Іван Огієнко і сучасна наука та освіта» (які тепер функціонують як ВАК-івські) періодично друкуються його статті, які є справжньою окрасою видань. Ось неповний їх перелік: «Міркуймо глобально, працюймо локально, творімо національно» (рец. на працю О. Гриніва «Збуджена Україна: самоствердження нації після контузії населення. Непретензійні нотатки. – Львів, 2004). – вип. II, 2005 р.; «Національні пріоритети у політичній журналістській діяльності». – вип. II, 2006 р.; «...Од Бога і голос той і ті слова ідуть меж люди!» (у співавторстві з Мирославою Лубкович) – вип. IV, 2007 р.; «Життєдайний дух розвитку та утвердження української України» – вип. VI, 2009; «Поки живе мова, житиме й народ, як національність» (осмислення науково-популярного видання «Рідна мова» Івана Огієнка, яке впорядкував і видав професор Микола Тимошик) – вип. VIII, 2010 р.

Підкупує те, що майже у всіх статтях зрілий, глибокомудрий науковець залучає до співпраці своїх студентів, подає їхні коментарі з важливих проблем державотворення і функціонування української мови в Україні. Це є живим прикладом дбання про зміну наукових поколінь, про передачу свого досвіду молодим. Науковий потенціал Василя Лизанчука є міцною запорукою формування нових, одержимих українською національною ідеєю ідей кадрів. У передмові до книги «Творімо разом Україну!» (2009 р.) професор Микола Тимошик зазначив: «Переконаний: частинка душі автора-професіонала, порядної людини, патріота – передасться кожному. І спонукатиме до добротворення – на нашій, українській, землі; до ствердження національної гідності – в наших душах, у наших помислах і діях».

Важко не погодитися з цими словами. Так і буде!

У переддень славного ювілею Василя Лизанчука, визнаного наукового діяча, журналіста і публіциста бажаю йому реалізації нових творчих планів, здорового довголіття й завжди пам'ятати: «Ти – огієнкознавець».

Отримано: 20.12.2012 р.

2012 РІК – РІК АНАТОЛІЯ ПОГРІБНОГО

2012 рік – рік Анатолія Погрібного ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка 2012-й проголосила Роком А. Г. Погрібного (1942-2007), відомого громадського і державного діяча, професора, талановитого публіциста.

Анатолія Погрібного шанобливо називали народним професором. Згадаймо його незабутні радіопередачі “Якби ми вчилися так, як треба...”. Висловлювання з них звучать дуже актуально, це справжній його заповіт нам, нині сущим:

“Спілкуймося українською – то значить будьмо мовно такими, якими нас сам Господь Бог та наші предки спородили на цій землі.

Спілкуймося українською – то значить долаймо властивий ще для багатьох українців страх чи нерішучість перед рідною мовою та говорімо нею впевнено і переконано.

Спілкуймося українською – то значить не обмежуймо простір, де вона із ваших уст звучить, лише власною квартирою та ближчими знайомими.

Спілкуймося українською – то значить спілкуймося нею повсюдно: вдома і на роботі, у магазині й у транспорті, в приміщенні й на вулиці – саме всюди.

Спілкуймося українською – то значить спілкуймося нею з усіма, хто тільки її розуміє; людей же, які не розуміють української мови, практично в Україні нема.

Тож поширимо акцію “Спілкуймося українською” на всю Україну, зробимо її безтерміновою до тих пір, доки українська мова не набуде такого поширення серед українців, як, наприклад, російська серед росіян. Заклик утверджувати державну мову українського народу, який саморятуючись від втрати самобутності, власної ментальності повинен рішучістю самих же громадян послідовно вживати свою мову як в особистому побуті так і в суспільному житті. Це й буде напромовистіший та найвирішальніший референдум за нашу мову, націю, за нашу державність” (За ст. Б. Захаряка. Життя і Чин Анатолія Погрібного. – “Нація і держава”. – 2012, 24 травня. – С. 4).